

PETAR KRASULJA TIL MINNE

Petar Krasulja på Falstadsenteret i 2006

Det var med sorg vi mottok meldingen om at Petar Krasulja døde i Beograd 7. desember 2011, 89 år gammel. Han var født 22. april 1922 nær byen Glijna i Kroatia, og var 19 år gammel da Nazi-Tyskland angrep Jugoslavia. Petar var den siste gjenlevende av fangene fra det tidligere Jugoslavia som satt i fangenskap på Falstad under krigen. Petar besøkte Norge ofte i årene etter krigen, og hadde et nært forhold til gode venner i Norge. Han lærte seg norsk under krigen, og han ga ofte uttrykk for sin takknemlighet overfor Norge og gode hjelpere han møtte under krigen. Petar Krasulja var også utnevnt til Kommandør av St. Olavs Orden.

Han var en trofast støttespiller til Falstadsenteret, og hans beretning om fangeoppholdet på Falstad og andre leirer har vært av uvurderlig betydning i Falstadsenterets arbeid. Petar og kona Lila deltok både ved

Frigjøringsjubileet i 1995 og på den offisielle åpningen av Falstadsenteret i 2006. Som leder av krigsveteranforeningen i Beograd så han det som en viktig oppgave å få på plass en minnestein med navn på alle henrettede i Falstadskogen fra det tidligere Jugoslavia. Det var et stort øyeblikk da han sammen med utenriksminister Jonas Gahr Støre var til stede da steinen ble innviet i 2006.

Petar var engasjert i partisanbevegelsen og deltok i motstandsarbeid i nærheten av Beograd. Sammen med mange andre ble han tatt til fange, og ble i april 1942 sendt fra konsentrasjonsleiren Banjica i Beograd til Wien, videre med båt fra Stettin i Polen til Trondheim. Derfra ble de sendt til fangeleir i Korgen hvor Petar og medfangene ble brukt som slavearbeidere på veier og jernbane. I Korgen levde de under umenneskelige forhold. Mishandling, drap, hardt arbeid og lite mat førte til massedød i leiren. I slutten av august 1943 ble Petar sendt til fangeleiren Falstad på Ekne. Der møtte han to andre jugoslaviske fanger, Jovan Stefanović og Dragoljub Đorđević, som begge var tatt for fluktforsøk. De fryktet alle for livet. For fanger fra Sovjetunionen og Jugoslavia var Falstad på denne tida en dødsleir. Sammen bestemte de seg for å rømme, og i slutten av oktober greide de å klippe hull i gjerdet og komme seg usett vekk fra leiren. Etter en strabasios ferd kom de seg over fjellet til Sverige.

Petar var en av seks jugoslaviske fanger som overlevde fangeoppholdet på Falstad. Petar Krasulja har satt dype spor hos mange av oss som hadde gleden av å møte ham. Han var et varmt, vennlig og sympatisk menneske som gjorde inntrykk. Flere av oss besøkte Petar og Lila i Beograd, og her ble vi mottatt med en sjelden hjertelighet som venner av familien. Norge og nordmenn hadde en spesiell plass hos dem begge. Våre tanker går til Lila og familien, og vi lyser fred over Petar Krasuljas minne.

*For ansatte ved Falstadsenteret
Tone Jørstad*